

О. Kalashnyk

VISIONARY POETICS OF MODERN POETRY

(ON THE MATERIAL OF THE P. TICHYNA'S POEM «THE GOLDEN HUM»)

The article is dedicated to the visionary poetry of Ukrainian modern poet Pavlo Tychyna. The author raises the issue of theoretical comprehension of literary visionarism as 1) a vision genre and an artistic method, which is an established opinion in literary studies; and 2) an embodiment of the author's actual visionary experience (mystic feeling). On the basis of psychological and cultural works of K. G. Jung, O. Huxley and S. Groff theoretically developed a second aspect of the phenomenon of literary visionarism. We define the visionary type of creativity, as the artist's ability to feel and translate such spiritual states in which he can see the invisible essence of things and deeply perceive all that is happening either in his own spiritual world or everywhere in the universe, thereby intuitively looking into the mysterious laws of being, the world of archetypes of the collective unconscious, and even the future. The article argues that the ability of poetic language to accurately express the dynamics of the visionary state derives from the freedom of art which poets have been searching ever since the Romanticism and had managed to grasp during the Modernism period. On the example of Tychyna's poem we focus on the special role of modern language, which, through its associative power, becomes the subject of poetry, while demonstrating an almost irrationality of the writing process. The original interpretation of the poem «The Golden Hum» proves that Pavlo Tychyna achieves the visionary effect through the rhythm, intonation, metaphor, associativity of words and images. Poetic lines are interpreted from the point of view of the emergence of figurative associations that arise in the perception of the reader on the basis of the phonics of the word, actualization of its «internal form», colors, literal and connotative meanings. The image and symbolic content of the poem is investigated from the point of beatific and infernal visionary experiences (symbol of the sun, doves, golden hum, grains of crystal music, black bird, black wings). An analysis of the poetics of the fragments of the poem «The Golden Hum» by P. Tychyna, fully confirms its visionary nature and proves that the author belongs to poets of the visionary type of creativity.

The prospect of the development of the theory of visionary poetry lies in a deeper and more differentiated understanding of the nature of poetry, its connection with the dynamics of mental processes, states of the author, conscious and unconscious.

Key words: *visionary type of creativity, visionary experience, transcendence, modern poetry, infernal visions, beatific visions.*

УДК 821.161.2.09Федькович

Л. М. Ковалець

ОСИП МАКОВЕЙ У ПОШУКАХ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

У статті розглянуто вагомий федьковичезнавчий пласт наукової спадщини Осипа Маковей (1867–1925) на предмет рівня психологічного заглиблення дослідника в біографічний та художній матеріал. З'ясовано, що, скрупульозно відтворивши зовнішню історію Ю. Федьковича, успішно потрактувавши його вибрані тексти, О. Маковей не до кінця збагнув суперечливі внутрішні сфери поетового життя, загалом особливості його складної творчої і людської індивідуальності.

Ключові слова: *О. Маковей, Ю. Федькович, документ, біографічне, психологічне, творча індивідуальність письменника, його зовнішня та внутрішня історія.*

Постановка наукової проблеми та аналіз останніх публікацій. Досліджуючи основні тенденції розвитку федьковичезнавства від другої половини XIX-го до початку XX ст., ми вже вказували на необхідність «припадання до джерел» (М. Зеров), планування, прагматичних розрахунків щодо напрямів усебічного освоєння матеріалу, оптимальних форм діяльності у цій сфері [5, с. 93]. Так-от пильне вивчення досвіду окремих науковців, які освоювали спадщину письменника, й винесення звідти певних висновків, неодмінне зважання на них належить до найперспективніших шляхів поступу і цієї сфери науки, і літературознавства загалом. При цьому важливо враховувати досвід різний – і той, що позначений успіхом, і суперечливий, як важливо практикувати коментовану републікацію найбільш значущого з відповідної документальної, літературно-критичної бази матеріалів, а також враховувати міркування мовознавців, істориків, психологів, соціологів, літературознавців-зарубіжників, фольклористів, етнологів, бібліографів, архівістів, музейних працівників – усіх, хто причетний до вивчення того чи іншого автора.

Стосовно Ю. Федьковича вже до певної міри вироблено таку нову стратегію: сучасна наука (в особі досліджень українських учених В. Бондаря, Б. Бунчука, В. Івашківа, Б. Мельничука, Є. Нахліка, О. Огуя, В. Півторака, В. Погребенника, М. Юрійчука, австрійського слависта А. Волдана) схильна сприймати тексти цього автора як оригінальну художню систему, а його самого – як унікальну творчу та людську особистість. При цьому кожен історик літератури закономірно послуговувався здобутками значущих попередників, надто О. Маковея (1867–1925), упорядника збірки «Матеріяли до житєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича» (1910 р.), автора монографії «Житєпись Осипа Юрія Гординського-Федьковича» (1911 р.) й інших важливих праць. Федьковичезнавчі студії О. Маковея привертала спеціальну увагу до себе (див.: Коржупова А. П. Юрій Федькович у літературознавчих розвідках // У кн.: Юрій Федькович в розвідках і матеріалах. – К., 1958. – С. 17; Погребенник Ф. Осип Маковей: Крит.-біограф. нарис. – К., 1960. – С. 105–109; Засенко О. Осип Маковей: Життя і творчість. – К., 1968. – С. 211–214; Юрійчук М. І., Івашкевич З. А. Юрій Федькович: семінарій. – К., 1981. – С. 51–54, 215; Попович О. О. Маковей про Ю. Федьковича // Попович О. Осип Маковей – критик та історик літератури. – Чернівці, 2001. – С. 58–76). Однак вони здебільшого інформували про зміст мовленого дослідником, а не про суперечливість, проблематичність деяких його міркувань, що не передбачало психологічної зацікавленості Маковеевим пошуком Ю. Федьковича як складної індивідуальності. З'ясування цього актуального аспекту рецепції вченим видатного буковинця і становить **мету й завдання пропонованої студії.**

Виклад основного матеріалу. Назва статті до певної міри запозичена в іспанського філософа та культуролога Хосе Ортеги-і-Гассета, його праці «В пошуках Гете». Праця була своєрідною розгорнутою порадою дослідникові Гете, порадою, котра зводилась до того, щоб скористатись «звотною оптикою» і спробувати побачити Гете зсередини – «зсередини його життя, або його драми» [12, с. 440]. Цікаво, що Х. Ортега-і-Гассет тут же сам блискуче продемонстрував цей пошук і в такий спосіб переглянув усталене реноме великого німця як найуспішнішого і найоптимістичнішого з поетів, на основі цього запропонував новий погляд на Гете як на людину, яка шукала, а то й уникала себе і якраз тому створила образи Вертера, Фауста, Мейстера – галерею скитальців, які мандрують у світі, шукаючи свою внутрішню долю або уникаючи її. Нам здається, що якби цією методою активніше користувалась літературознавча спільнота, ми мали б цікавішу, глибшу історію нашої національної літератури, відповіднішу тій, якою вона була насправді.

Що ж до Осипа Маковей, автора студій про П. Куліша, Т. Шевченка, М. Шашкевича, О. Кобилянську, М. Коцюбинського, С. Воробкевича, то він був особливо активним пошукувачем найбільшого поета Буковини, його шукання у цій сфері припали на час поживлення в Галичині наукової атмосфери, реорганізації в 1893 році Літературного товариства імені Шевченка в Наукове товариство імені Шевченка, що мало стати «засновником майбутньої укр[аїнської]-руської академії наук» [11, с. 1711]. Саме з друкарні Товариства імені Шевченка на початку ХХ ст. почали виходити початкові томи першого повного і критичного видання творів Ю. Федьковича, фундатором цілої федьковичезнавчої школи стає голова філологічної секції І. Франко, сам активний реципієнт життєпису і творчості буковинця. Тож НТШ, обравши філологію як один із найважливіших напрямків наукових досліджень, фактично виявляється своєрідним координаційним центром федьковичезнавства. Особливо на сторінках «Зорі» як органу НТШ, а також інших часописів Львова (таких як «Діло», «Руслан») публікуються матеріали про Ю. Федьковича авторства Ром. Заклинського, О. Колесси, І. Франка, з'являються спроби психологічно прочитати його життєтворчість, більше того, спалахує ціла полеміка стосовно походження поета та інших біографічних подій.

Одне слово, окреслились можливі шляхи інтерпретації Ю. Федьковича, стало зрозумілим неочіненне значення при цьому документального матеріалу і автентичних текстів, які ще належало науково освоїти. О. Маковей, із кінця 1899 року замешкавши в Чернівцях і виявивши інтерес до наукової діяльності, прилучається до федьковичезнавства і поступово стає одним із його очільників. За підрахунками О. Поповича, в чернівецький період свого життя, тобто упродовж 1900–1910 років, О. Маковей опублікував на сторінках галицької та буковинської періодики до двох десятків найрізноманітніших матеріалів про Ю. Федьковича [13, с. 62]. Ці дослідження присвячувались як мікроаналізові окремих творів, їх зіставленню з типологічно близькими явищами загальноукраїнської та світової літератур, так і біографії поета, окремим її подіям, представленим крізь призму документальних свідчень, взаєминам Федьковича із сучасниками та самій його особистості.

Ретельність, яку продемонстрував учений, мала, сказати б, Франкове походження, саме автор «З вершин і низин» своїми стараннями ініціював процес скрупульозного збирання та вивчення відповідної документальної бази, процес, що розпочався одразу ж по смерті Ю. Федьковича в січні 1888 року. Уже 15 січня 1888 року в листі до М. Драгоманова І. Франко висловлює ідею публікації наявних у нього п'яти листів Ю. Федьковича [17, с. 136], М. Павликові 16 лютого того ж року рекомендує організувати спогади А. Кобилянського про Ю. Федьковича [16], а К. Горбалеві 6 листопада 1888 року повідомляє: «Зачав я ото в «Правді» стягати і критично сортувати матеріали до біографії Федьковича. Від тих матеріалів до дійсної біографії ще далеко, та все-таки хотілось би хоч намітити, що є досі певного, а що неясне» [15]. Докладні поради стосовно збирання та публікації Федьковичевих документів дав І. Франко також О. Маковейові у листі від 6 листопада 1901 року, примітивши, що «евентуальний редактор IV тому мусить їх використати» [18, с. 173]. Фактично готувалось народження окремого (четвертого) тому першого повного і критичного видання творів буковинця (у чотирьох томах, семи книгах). Він побачив світ аж у 1910 р., іменувався «Матеріяли до житєписі Осипа Гординського-Федьковича» і в підзаголовку до нього значилось: «З першодруків і автографів зібрав, упорядкував і пояснив др. О. Маковей». Чому вказаний дослідник, успішно скориставшись великою пошуковою працею надто І. Франка (та й інших науковців, скажімо, С. Смоль-Стоцького), завершив передмову до цього видання надто узагальненим,

неконкретизованим «На останку дякую Товариству «Руська Бесіда» в Чернівцях і всім тим добродіям, що відступили мені свої матеріали до сеї книжки» [14, с. XII], залишається для нас психологічною загадкою.

Втім, Маковеві заслуги у збереженні, потрактуванні, введенні в науковий обіг унікального корпусу федьковичезнавчих матеріалів теж виявилися значними. У відділі рукописів і текстології Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України зберігається ряд автографів О. Маковея, дотичних до згаданої праці. Так, у фонді 89 (О. Маковея) нами виявлено зроблені рукою вченого виписки з мемуарів А. Кобилянського, які, зокрема, проливають світло на важливі біографічні події в життєписі цього Федьковичевого приятеля і громадсько-культурного діяча, що мали місце в Чернівцях, історію розповсюдження його полемічної брошури «Слово на слово до редактора «Слова», в якій публікувались перші україномовні поезії Ю. Федьковича [4]; у фонді 59 (Ю. Федьковича) наявні також автографи О. Маковея, що стосуються ділової кар'єри поетового батька, Адальберта Гординського [1], зроблені вченим нотатки з протоколу засідання повітового суду в Чернівцях від 25.IV.1888 року, де розглядалось питання про Федьковичеву спадщину [2]; особливий інтерес викликають збережені фрагменти рукопису «Матеріалів до життєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича» – пошкоджені, з написом, зробленим невідомою рукою: «Віднайшли після розгрому Буковини військом в 1914 / 1915 рр.» [3]. Безумовно, це лиш дешифрація цієї величезної документальної бази, яку довелось освоювати дослідникові поета.

Важливо, що О. Маковей, як це робив також І. Франко-федьковичезнавець, ішов «від документів», багато постарався для їх збереження, у 1910 році в друкарні НТШ здійснивши видання унікальної джерельної бази для студій над поетом – товстезної (на майже 700 сторінок) збірки «Матеріали до життєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича». А вже роком пізніше – в 1911-му, з-під пера О. Маковея вийшла фундаментальна (під 600 сторінок) Федьковичева «Життєпись...» – перша докладна біографія поета.

Свого часу І. Франко, віддаючи належне Ом. Огоновському за «Історію літератури руської», наголосив, що той «перший з муравлиною пильністю стягнув докупи масу біографічного й історико-літературного матеріалу, задля котрого його праця довго ще не стратить свої вартости» [19, с. 521–522]. О. Маковей у Федьковичевій «Життєписі...» по суті теж стягнув докупи весь можливий інструментарій, залучив, крім творчої спадщини, документальних пам'яток, ще й розпорошені матеріали про Федьковичеве оточення, літературний, громадсько-культурний контекст. Отже, з погляду передовсім широти джерельної бази та й навіть доволі ретельного відтворення історії Федьковичевого життя праця О. Маковея ще довго не стратить свої вартості, вона, повторимося, слугує витоків фактично всіх наступних наукових і науково-популяризаторських праць про письменника.

А от чи знайшов О. Маковей Федьковича? З нашого погляду, знайшов, але не повністю. Причини цього мають складну природу, а наслідки є цілком закономірними з огляду на масштабність завдань і, здається, деяку поспішність при їх виконанні, а головне – з огляду на саме таку установку щодо найпринциповішого – зображення зовнішньої та внутрішньої історії індивідуальності. У 1907 році, публікуючи в часописі «Промінь» свої «Причинки до життєписи Юрія Федьковича», дослідник сумно зазначав, що «уже двадцятий рік минає, як Федькович помер, а его повної життєписи все ще немає; все ще збираються матеріали». І далі: «Ніхто й не важиться писати повну життєпись, бо сам Федькович звів своїх будучих біографів на манівці. Подумати тільки, чого він сам

не понаписував про своє походження, родину, науку і т. п. <...> Треба було обмивати його з того болота, яким сам себе обхляпав без найменшої потреби і користі» [10, с. 138].

Самому наважившись на таку працю й доречно вибравши для послугування біографічний та історико-психологічний методи, автор «Життєписі...» останнім скористався порівняно мало, не уникнувши спокус «відчитати» Федьковича, скажімо, за те, що той, мовляв, умів «не лише прикро писати, але й грозити топором», за «нерозважне приватне жите», за «схиблене ума його вірою в астрологію» та інші «чудацтва». Не йшлося про те, що свою роль грали й гени, нервова організація, складні обставини життя, трагізм особистої долі і речі глибоко інтимні, на переконання З. Фрейда, психологічні за своєю природою і не пов'язані з біологією людини чи з фізіологічними процесами. Тому й залишалось непоясненим, чому, власне, Ю. Федькович реагував на зовнішні та внутрішні збудники саме так, як реагував, майже непоясненою і почасти навіть неприйнятною залишилась складна внутрішня історія поетової індивідуальності, дарма що вузлові питання великої теми розглядалися критиком в окремих студіях (таких як «Про Федьковича. I. Шкільні свідчення Федьковича. II. Перерізка «Побратима» (1901 р.), «З переписки двох поетів (Ю. Федьковича й Із. Воробкевича)», «Про Юрія Федьковича», «Шипітські берези: Замітки до кількох поем Федьковича» (усі – 1909 р.), «Народна ноша у Толстого і Федьковича» (1911 р.), «З робітні поета (Замітки про Федьковичеві поеми «Киртчали» і «Празник у Такові») (1912 р.) й ін.

Скажімо, у праці «З переписки двох поетів (Ю. Федьковича й Із. Воробкевича)» хоч і робилася спроба психологічного потрактування стосунків заявлених авторів, однак поведінка Ю. Федьковича все одно видавалася дослідникові дивною, дарма що невинувато пасивною була й комунікативна позиція автора збірки «Над Прутом»: «Воробкевич його не відвідував, але тоді і взагалі мало хто з інтелігенції з ним сходився – годі було знайти спосіб жити з диваком» [8]. Таким чином присутні проблеми спілкування Ю. Федьковича залишалися психологічно невідомими, в науковий простір і в такий спосіб ширилось міркування поетових сучасників про нього як натуру конфліктну, недипломатичну, що було перебільшенням: взаємини з інтелігенцією (як найбільш обговорювані) насправді мали, зваживши на стосунки з Р. Роткелем, А. Кобилянським, К. Горбалем, Е. Р. Нойбауером, деяким із львів'ян, С. Смаль-Стоцьким, вибіркового характеру, вони підпорядковувались високим та специфічним демократично-культурницьким, естетичним критеріям і в разі своєї відповідності, у т. ч. й суто психологічної, були для Ю. Федьковича бажаними і внутрішньо необхідними.

Загалом О. Маковей, попри своє власне письменницьке й науково-інтелігентське Я, доволі спростив, схематизував живого й багатомірного Федьковича, він не завжди розумів його. Причиною була не стільки неспівмірність естетичних платформ, морально-етичних, суспільних орієнтирів автора і його героя, як небажання (чи неспроможність) уповні «вжитися», відчувати – як свій – його світ.

Примітно, що питання творчості видатного буковинця О. Маковей розглядав неупереджено, він розвинув традицію герменевтичного, компаративістського прочитання письменника. До прикладу, у статті «З робітні поета (Замітки про Федьковичеві поеми «Киртчали» і «Празник у Такові)» другу поему, добре відому в Галичині («... она завжди знаходиться у шкільних читанках – мабуть, нема учителя, котрий би не завдавав її ученикам вивчитися напам'ять» [9, ч. 67]), зіставлено з повістю поляка М. Чайковського «Кірджали» і підкреслено: «У Федьковича більше драматичності, сильніше позазначувані контрасти, живійше описані серби..., церква, люди, владики, торжественність і взагалі цілий настрій», фактично це «зовсім інший приклад оброблення позиченої теми, на якому також можна би ученикам показати

«секрети творчості», не кажучи вже, що це «два приклади, на котрих можна учеників навчати, як оцінювати такі річі і що то є «вплив» автора на автора» [9, ч. 68].

Попри все Маковееві студії подобались багатьом, О. Кобилянська відзначала їх легкість та «елегантність», Д. Лукіянович «Життєпись Осипа Юрія Гординського-Федьковича» назвав «вельми цінною появою на полі історії літератури» [6, с. 6], що відповідало правді і складало важливий етап на шляху до пізнання одного з найбільших українських письменників.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Багаторічна діяльність О. Маковея в царині федьковичезнавства була достатньо продуктивною, вона увінчалася підготовкою фундаментальних праць, котрі й нині не втратили своєї значущості. Разом з тим питання внутрішньої біографії поета, його самоцінності, особистісного феномена, боротьбу із самим собою як найбільшу трагедію душі, теж відображену художньо, дослідником майже не порушувались, унаслідок чого постала значно простіша за реальну біографія, котра не лише не відповідала на цілу низку важливих «чому?», а часто навіть не ставила їх.

Водночас цей вагомий варіант наукового досвіду і досі вартий значної уваги. Чернівецьке видавництво «Золоті литаври» на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України за програмою «Українська книга» в 2005 р. перевидало головну Маковееву працю про Ю. Федьковича – його «Життєпись...». На черзі – зібрання і спорядження у світ із добрими науковими коментарями інших раритетних, фактично забутих робіт О. Маковея-федьковичезнавця, що сприяло б їх актуалізації, а значить, активнішому введенню в сьогочасний історико-літературний дискурс.

Список використаної літератури

1. Відділ рукописів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Ф. 59 (Ю. Федьковича). – № 2724 : Маковей О. Про біографію батька, Адальберта Гординського. – [Б. м.], [Б. д.]; *Viddil rukopysiv i tekstolohii Instytutu literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy.* – F. 59 (Yu. Fedkovycha). – № 2724 : *Makovei O. Pro biohrafiiu batka, Adalberta Hordynskoho.* – [B. m.], [B. d.].

2. Відділ рукописів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Ф. 59 (Ю. Федьковича). – № 2725 : Маковей О. Протокол засідання повітового суду в Чернівцях. 25.IV.1888 ; *Viddil rukopysiv i tekstolohii Instytutu literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy.* – F. 59 (Yu. Fedkovycha). – № 2725 : *Makovei O. Protokol zasidannia povitovoho sudu v Chernivtsiakh.* 25.IV.1888.

3. Відділ рукописів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Ф. 59. – № 84 : Маковей О. [Перспект «Матеріялів до життєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича»]. – [Б. м.], [Б. д.]; *Viddil rukopysiv i tekstolohii Instytutu literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy.* – F. 59. – № 84 : *Makovei O. [Prospekt «Materiialiv do zhytiepysy Osypa Yuriiia Hordynskoho-Fedkovycha»].* – [B. m.], [B. d.].

4. Відділ рукописів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Ф. 89 (О. Маковея). – № 8 : Маковей О. Виписки з мемуарів Антона Кобилянського. – [Б. м.], [Б. д., приблизно 1860–1861]; *Viddil rukopysiv i tekstolohii Instytutu literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy.* – F. 89 (O. Makoveia). – № 8 : *Makovei O. Vypysky z memuariv Antona Kobylianskoho.* – [B. m.], [B. d., pryblyzno 1860–1861].

5. Ковалець Л. Юрій Федькович : історія розвитку творчої індивідуальності письменника : моногр. / Л. Ковалець. – Київ : Академія, 2011. – 440 с. – Серія «Монограф»; *Kovalets L. Yurii Fedkovych : istoriia rozvytku tvorchoi indyvidualnosti*

pysmennyka : monohrafiia / Lidiia Kovalets. – K. : VTs «Akademiia», 2011. – 440 s. – Seriia «Monohraf».

6. Лукіянович Д. Повна житєпись Федьковича : Критичні уваги / Д. Лукіянович // Неділя. – 1912. – № 47–48. – С. 4–7 ; Lukiianovych D. Povna zhytierys Fedkovycha : Krytychni uvahy / D. Lukiianovych // Nedilia. – 1912. – № 47–48. – S. 4–7.

7. Маковей О. Житєпись Осипа Юрія Гординського-Федьковича / О. Маковей. – Львів : 3 друк. НТШ, 1911. – 591 с. ; Makovei O. Zhytierys Osypa Yuriiia Hordynskoho-Fedkovycha / Osyp Makovei. – Lviv : Z druk. NTSh, 1911. – 591 s.

8. Маковей О. 3 переписки двох поетів (Ю. Федьковича й Із. Воробкевича) / О. Маковей // Буковина. – 1909. – 3 берез., 4 берез. ; Makovei O. Z perepysky dvokh poetiv (Yu. Fedkovycha y Iz. Vorobkevycha) / O. Makovei // Bukovyna. – 1909. – 3 berez., 4 berez.

9. Маковей О. 3 робітні поета (Замітки про Федьковичеві поеми «Киртчалі» і «Празник у Такові») / О. Маковей // Руслан. – 1912. – Ч. 66–68 ; Makovei O. Z robitni poeta (Zamitky pro Fedkovychevi poemy «Kyrтчali» i «Praznyk u Takovi») / O. Makovei // Ruslan. – 1912. – Ch. 66–68.

10. Маковей О. Причинки до житєписи Юрія Федьковича / О. Маковей // Промінь. – 1907. – Ч. 9. – С. 138–141 ; Makovei O. Prychynky do zhytierysy Yuriiia Fedkovycha / O. Makovei // Promin. – 1907. – Ch. 9. – S. 138–141.

11. Кравців Б. Наукове Товариство ім. Шевченка / Б. Кравців, В. Кубійович // Енциклопедія українознавства : Словникова частина. – Репринтне відтворення видання 1955–1984 рр. – Львів, 1996. – Т. 5. – С. 1711–1713 ; Kravtsiv B. Naukove Tovarystvo im. Shevchenka / B. Kravtsiv, V. Kubiiovych // Entsyklopediia ukrainoznavstva : Slovnykova chastyna. – Repryntne vidtvorennia vydannia 1955–1984 rr. – Lviv, 1996. – T. 5. – S. 1711–1713.

12. Ортега-и-Гассет Х. В поисках Гете // Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры / Х. Ортега-и-Гассет. – Москва : Искусство, 1991. – С. 433–462 ; Ortega-i-Gasset Kh. V poiskakh Gete // Ortega-i-Gasset Kh. Estetika. Filosofiya kultury / Kh. Ortega-i-Gasset. – Moskva : Iskustvo, 1991. – S. 433–462.

13. Попович О. Осип Маковей – критик та історик літератури : конспект лекцій / О. Попович. – Чернівці : Рута, 2001. – 145 с. ; Popovych O. Osyp Makovei – krytyk ta istoryk literatury : konspekt lektsii / O. Popovych. – Chernivtsi : Ruta, 2001. – 145 s.

14. Федькович О. Ю. Писаня / О. Ю. Федькович. – Перше повн. і крит. вид. – Львів : 3 друк. НТШ, 1910. – Т. 4 : Матеріяли до житєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича / 3 pershodr. i avtohr. zibrav, uporiad. i poiasnyv O. Makovei. – 653 с. ; Fedkovych O. Yu. Pysania / O. Yu. Fedkovych. – Pershe povn. i kryt. vyd. – Lviv : Z druk. NTSh, 1910. – T. 4 : Materiialy do zhytierysy Osypa Yuriiia Hordynskoho-Fedkovycha / Z pershodr. i avtohr. zibrav, uporiad. i poiasnyv O. Makovei. – 653 s.

15. Франко І. До Костя Горбала, Львів 6 листопада 1888 року // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1986. – Т. 49 : Листи (1886–1894). – С. 179 ; Franko I. Do Kostia Horbalia, Lviv 6 lystopada 1888 roku // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Nauk. dumka, 1986. – T. 49 : Lysty (1886–1894). – S. 179.

16. Франко І. До М. І. Павлика [Львів], 16 лютого 1888 р. // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1986. – Т. 49 : Листи (1886–1894). – С. 143 ; Franko I. Do M. I. Pavlyka [Lviv], 16 liutoho 1888 r. // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Nauk. dumka, 1986. – T. 49 : Lysty (1886–1894). – S. 143.

17. Франко І. До М. П. Драгоманова [Львів, 13] 15 січня 1888 р. // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1986. – Т. 49 : Листи (1886–

1894). – С. 135–137 ; Franko I. Do M. P. Drahomanova [Lviv, 13] 15 sichnia 1888 r. // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Nauk. dumka, 1986. – Т. 49 : Lysty (1886–1894). – S. 135–137.

18. Франко І. До О. С. Маковея, Львів, 6 листопада 1901 року // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1986. – Т. 49 : Листи (1886–1894). – С. 173–174 ; Franko I. Do O. S. Makoveia, Lviv, 6 lystopada 1901 roku // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Nauk. dumka, 1986. – Т. 49 : Lysty (1886–1894). – S. 173–174.

19. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1984. – Т. 41 : Літературно-критичні праці (1890–1910). – С. 471–530 ; Franko I. Z ostannikh desiatiylyt XIX viku // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Nauk. dumka, 1984. – Т. 41 : Literaturno-krytychni pratsi (1890–1910). – S. 471–530.

Стаття надійшла до редакції 22.04.2018.

L. Kovalets

OSYP MAKOVEI IN SEARCHES FOR YURII FED'KOBYCH

Our predecessors wrote already enough about O. Makovei as Fed'kovych's expert. However, they mostly informed about the content of things told by the researcher, but not about the prejudgment, the problematic nature of some of his arguments, which didn't provide the psychological interest of Makovei's searches for Y. Fed'kovych as an individuality. That's why our research is devoted to the clarification of this actual aspect in the scholar's reception of the prominent Bukovynian.

O. Makovei was particularly active seeker for the greatest poet of Bukovyna, and for 1900-1910 he published up to two dozen articles about Y. Fed'kovych. These studies were devoted to the microanalysis of particular works, their comparison with typologically close phenomena of Ukrainian and world literatures, to the biography of the poet, his individual events, Y. Fed'kovych's personality and to his relationship with the contemporaries.

The researcher worked «ex fontes», in 1910th he made a collective publication of the source base for researching of the poet, in 1911th he published the first fundamental and detailed poet's biography «Life of Osyp Yurii Gordyns'kyi-Fed'kovych». But did O. Makovei find Y. Fed'kovych? He found him, but not completely. Such consequence is quite logical in view of the scale of the tasks and, it seems, some haste, and most importantly, the very principle about the most basic thing, the image of the external and internal history of the searched person. O. Makovei, however, quite simplified, schematized the living and multidimensional Y. Fed'kovych, so he did not always understand him. The reason was not so much in the inappropriateness of the aesthetic platforms, moral, ethical and public guidelines of the author and his hero, as in the indisposition (or impossibility) to «inhabit Fed'kovych's skin» fully, i.e. to feel poet's world as his own.

At the same time, O. Makovei considered the question of Y. Fed'kovych's oeuvre objectively. He developed the tradition of hermeneutic, comparative reading of that author, and was the first, who spoke about the «secrets» of Fed'kovych's skill.

The O. Makovei's works on the theme of Y. Fed'kovych still don't lost their significance, they are worth re-publishing, and, therefore, actualizing.

Key words: *O. Makovei, Y. Fed'kovych, document, biographical, psychological, writer's creative personality, his external and internal history.*